

standens hele Indtægtsniveau stiger, skal Tjenestemændenes stige i Overensstemmelse dermed. Nu er der ganske vist adskillig Sammenhæng mellem disse forskellige Synspunkter. Der vil under almindelige Forhold være en Parallellisme til Stede, saaledes at, naar Pengenes Købeevne er synkende, d. v. s. naar Varepriser o. s. v. er stigende, vil der normalt ogsaa strømme flere Penge ind i Statskassen, og Arbejdslønnen i de private Erhverv vil have en Tendens til at stige, men *det ledende Synspunkt*, mener jeg, maa være dette, at Lønningssystemet skal give Tjenestemændene en vis Sikkerhed for, at den Løn, de faar, bevarer sin Købeevne.

Ved Konstruktionen af den Regulator, der skal kunne yde denne Garanti, maa man tage Hensyn dels til Prisbevægelsen i Almindelighed og dels til Tjenestemandens Forbrug, altsaa til det, han skal kunne købe for den Løn, han faar.

Prisbevægelsen har man mange forskellige Udtryk for. Paa omstaaende Tavle har jeg skitseret forskellige af dem. Øverst er angivet det engelske Blad Economist's Indexnumbers, der udtrykker Gennemsnitsprisen for en Række af de vigtigste Varer, navnlig Raastoffer, paa Verdensmarkedet. Nedenunder er anført den danske Handelsstatistik's Pristal, der ligeledes er Gennemsnit af Priserne paa en Række af de vigtigste Varer i vor Ind- og Udførsel og saaledes beregnede, at der er tillagt dem forskellig Vægt efter deres Betydning i Omsætningen. Nederst er endelig anført et meget primitivt Udtryk for Prisbevægelsen; det er ganske simpelt Summen af hvert enkelt Aars Kapitelstakster paa en Td. Rug, en Td. Hvede, en Td. Byg og en Td. Havre. Alle tre Kurser er omregnede saaledes, at Gennemsnittet for Aarene 1891—1900 er sat lig 100, og Tallene for de enkelte Aar er beregnede i Forhold hertil. Man opnaar herved, at Kurverne lader sig sammenligne umiddelbart.

Det er jo umiskendeligt, at de tre, paa helt forskelligt Grundlag beregnede Kurver følger de samme Bevægelser. Et Maksimum eller Minimum kan indtræffe noget senere paa den ene end paa den anden, hvilket iøvrigt tildels skyldes forskellig Beregningsmaade. Kurven for Kapitelstaksten viser dog forskellige Uregelmæssigheder, saaledes for 1891, da Misvækst i Rusland medførte en stærk og pludselig Stigning i Kornpriserne. Denne Kurve holder op ved 1914, da Kapitelstaksterne for 1915 og 1916 ikke har kunnet sættes efter Priserne i fri Omsætning.

De Kurver, der her er ansatte for Prisbevægelsen fra Aarene for den fransk-tyske Krig og til nu, viser, at man ad forskellige Veje kommer til ret ensartede Udtryk for de Forandringer, Pengenes Værdi er undergaaet, men det bliver alligevel et Spørgsmaal, hvilket Udtryk man skal anvende, naar man skal ansætte Tjenestemandslønninger efter glidende Skala. Saa mener jeg ikke, at man kan anvende f. Eks. Kapitelstaksterne, der kun repræsenterer enkelte Varer, hvis Prisbevægelse vil paavirkedes af ganske tilfældige Forhold; men jeg tror heller ikke, at man kan anvende Verdenshandelens Engros Priser, idet disse fra Aar til Aar er udsat for langt stærkere Svingninger end Priserne paa de Varer og Fornødenheder, vi bruger i det daglige Liv, under normale Forhold vil være det. I Detailhandelens Varepriser indgaar langt større Beløb til Arbejdsløn, Omkostninger af forskellige Slags, Avance o. a., der ikke bevæger sig saa hurtigt som Raastofpriserne, der mere er afhængige af det enkelte Aars Høst. Kurven for Detailhandelens Priser vil derfor nok i det hele og store følge den samme Bevægelse som Engros Priserne, men dog have et langsommere, roligere, mere jævnt Forløb, som det vil ses af omstaaende Tavle, hvori er sammenstillet Engros- og Detailprisernes Bevægelser i Aarene 1905—1917. For tidligere Aar foreligger der ikke samlede Oversigter over Detailpriserne i Danmark.

For at finde den Priskurve, der saa nær som muligt slutter sig til Tjenestemandslønningernes Værdi, maa man søge konstateret, hvad Tjenestemanden bruger, og hvad disse forskellige Varer og Fornødenheder koster ham.